

Lindås kommune
Kvernhusmyrene 20
5914 ISDALSTØDato: 12.12.2014
Vår ref.: 2014/19994-2
Saksbehandlar: heihand
Dykkar ref.:

Vatne gnr 170 bnr 4 - tilkomstveg til nytt våningshus - tilbakemelding etter synfaring

Vi syner til tidlegare korrespondanse vedrørande søknad om dispensasjon for nytt hus og tilkomstveg på Vatne gnr 170 bnr 4, seinast brev frå Lindås kommune datert 14.08.14. Hordaland fylkeskommune har vurdert saka som regional sektorstyresmakt innan kulturminnevern.

Hordaland fylkeskommune rådde i brev datert 10.12.2013 i frå omsøkte tilkomstveg på grunn av nærføring til eit automatisk freda kulturminne som ligg nær eksisterande tun på garden (Askeladden-id 55192). Lindås kommune har bedt tiltakshavar gå i dialog med fylkeskommunen for å vurdere ein ny trasè for tilkomst.

Bautasteinar Askeladden-id 55192

Tiltakshavar tok hausten 2014 kontakt med Hordaland fylkeskommune, og det vart gjennomført ei synfaring på staden 11.12.14 med tiltakshavar og arkeolog frå fylkeskommunen. Den automatisk freda bautasteinslokaliteten ligg oppå ein morenerygg like sør for eksisterande tun. Det er bratt helling på begge sider av ryggen, og slik få moglegheiter for tilkomst med traktor. Per i dag blir det køyrt med traktor langs ryggen, svært nær den automatisk freda lokaliteten. Vi forstår tiltakshavar slik at det skal takast ut skog på toppen av ryggen i nær framtid, slik at køyringa vil bli intensivert. Dette vil medføre ytterlegare slitasje i markoverflata, noko som både vil framstå skjemmande for bautasteinane, samt medføre fare for skade lokaliteten.

Per i dag er det ein stople for straum eller telefon inne på den automatisk freda lokaliteten. Stolpen har ei svært skjemmande plassering. Vi føreset at denne ikkje skal nyttast til framføring av straum eller telefon til nytt hus, då dette vil medføre ytterlegare skjemming og fare for skade på det automatisk freda kulturminnet. Vi ber vidare om at plan for vatn og avløp til nytt hus blir lagt fram for Hordaland fylkeskommune når dette føreligg. Området rundt det automatisk freda kulturminnet må elles haldast ryddig.

Vegtrasè

Den nye vegtrasèen ligg nær kulturminnelokaliteten (om lag 6 meter frå sikringssona på det nærmaste), og er plassert nede i hellinga på vestsida av ryggen før den førast opp på ryggen lenger bort frå kulturminnet enn kva som er tilfelle i dag. Sjølv om eit nytt moderne inngrep så nær kulturminnet vil ha ein viss skjemmande effekt, finn vi å kunne tilrå dette alternativet framfor fortsatt køyring i den eksisterande traktortrasèen. Tilråding til ny vegtrasè føreset at køyring langs ryggen slik som i dag opphøyrer, og at berre den nye vegen blir nytta til alle former for tilkomst til området. På grunn av topografien på staden kan vi ikkje sjå at det finst andre realistiske eller betre stader kor ny tilkomst kan opparbeidast. Vidare forstår vi at ein tidlegare òg har vurdert andre plasseringar av huset.

Parkeringsplass

Det er teikna inn ein parkeringsplass som ligg nær det automatisk freda kulturminnet, med tanke på formidling av kulturminnet. Parkeringsplassen er ikkje naudsynt for bruken av vegen, og ligg slik den er teikna inn no svært nær kulturminnet. Det er eit mål å unngå meir inngrep enn strengt tatt naudsynt så nær bautasteinslokaliteten, og parkeringsplassen må såleis takast ut. Bautasteinane er per i dag ikkje på Hordaland fylkeskommune si liste over prioriterte kulturminne for skjøtsel og formidling (BARK-lista). Dersom det er ønskeleg frå kommunen si side, kan vi vurdere å inkludere lokaliteten på lista. Form og omfang av tilrettelegging må i så fall drøftast nærare.

Arkeologisk registrering etter § 9 i kulturminnelova

Delar av arealet kor det er planlagt ny vegtrasè har potensiale for funn av nye automatisk kulturminne, på grunn av nærleiken til bautasteinslokaliteten. Dette kan til dømes dreie seg om spor etter førhistorisk dyrking, busetnad, eller anna. Vi finn det såleis naudsynt å gjennomføre ei mindre arkeologisk registrering for å avklare tilhøvet til automatisk freda kulturminne i vegtrasèen. Registreringa kan først gjennomførast sein vinter/vår 2015, og vil ha eit arbeidsomfang på 1-2 dagar i felt. Då tiltaket er av mindre privat karakter vil Hordaland fylkeskommune dekke kostnader til arkeologisk registrering. Vi gjer merksam på at dersom registreringa skulle påvise funn av nye automatisk freda kulturminne, kan det vere naudsynt å leggje fram saka for Riksantikvaren som dispensasjonsmynde etter kulturminnelova.

Oppsummering

Hordaland fylkeskommune finn å kunne tilrå planlagt vegtrasè slik den er innteikna på kart vedlagt søknad datert 20.11.13, då det ikkje finst alternative tilkomstmoglegheiter til nytt hus og for uttak av skog. Den innteikna parkeringsplassen må takast ut. Når ny veg er anlagt, føreset vi at berre den nye vegen nyttast til alle former for tilkomst til området.

Vi ber vidare om at planar for tilkobling av nytt hus til vatn/avløp, straum og liknande blir førelagt Hordaland fylkeskommune når slike ligg føre. Vi vil oppmode om at infrastruktur i størst mogleg grad blir planlagt nedgravd i samband med anlegging av tilkomstveg til huset.

Det er naudsynt å gjere ei arkeologisk registrering i nedre del av vegtrasèen for å oppfylle § 9 i kulturminnelova. Hordaland fylkeskommune vil ta kontakt og avtale nærare tidspunkt for registrering. Undersøkinga vil bli gjennomført med gravemaskin så tidleg som råd i 2015.

Dersom det er spørsmål eller merknader til ovannemnde, er ein velkommen til å ta kontakt med Hordaland fylkeskommune, Kultur- og idrettsavdelinga v/Heidi Handeland, 55 23 91 72, Heidi.Handeland@hfk.no.

Med helsing

Per Morten Ekerhovd
fylkeskonservator

Heidi Handeland
spesialrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Kopi til:
Jan Ole Seim